

Deelnemersonderzoek

Stichting Pensioenfonds Koninklijke Cosun

8 juli 2016

Inhoud

Stichting Pensioenfonds Koninklijke Cosun	1
1. Inleiding	3
2. Samenvatting van de resultaten	3
3. Aanpak van het onderzoek	4
4. Samenstelling groep respondenten.....	5
5. Toekomst fonds	7
6. Communicatie – algemeen	9
6.1. Communicatie - Website	12
6.2. Communicatie – Pensioenbulletin	14
6.3. Communicatie – UPO	17
7. Service Pensioenbureau	17
8. Beleggingsbeleid	21

1. Inleiding

Pensioenfonds Cosun wilde een deelnemersonderzoek uitvoeren om te peilen hoe de communicatie van het fonds en de serviceverlening van het Pensioenbureau worden ervaren en wat de mate van risicobereidheid van de deelnemers is. Daar kwamen later vragen bij in het kader van het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het fonds. Het deelnemersonderzoek zou aanvankelijk eind 2016 worden gehouden. Door de voortgang van het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het fonds is het deelnemersonderzoek vervroegd naar medio 2016.

Het onderzoek is zo veel mogelijk via internet gehouden. Via een link op de website van het fonds kwamen de deelnemers in het vragenformulier. De deelnemers zijn sterk gestimuleerd om het onderzoek via internet in te vullen, maar zij hebben bij de juni editie van het Pensioenbulletin ook allemaal het formulier op papier ontvangen.

Hierdoor konden deelnemers die geen gebruik maken van internet toch meedoen aan het onderzoek. Het onderzoek is opengesteld tussen 11 en 30 juni.

2. Samenvatting van de resultaten

Met 927 respondenten heeft het onderzoek een zeer hoog responspercentage van 35,4% van de totale deelnemerspopulatie. Dit betekent dat de resultaten zonder meer representatief zijn voor de deelnemerspopulatie.

Toekomstbestendigheid fonds

Uit het onderzoek blijkt overduidelijk dat 85% van de respondenten het hebben van een eigen fonds heel belangrijk vindt. Zij bouwen het liefst pensioen op met de eigen collega's. Opvallend is dat er wel acceptatie is voor bestuurders van buiten als er binnen het fonds geen geschikte kandidaten meer te vinden zouden zijn. Een meerderheid van de respondenten vindt het acceptabel dat de kosten beperkt stijgen, maar dat er wel naar goedkopere alternatieven gekeken moet worden als de kostenstijging steeds maar doorgaat.

Communicatie

Het fonds scoort goed wat de communicatie betreft. De open normen krijgen goede rapportcijfers (tijdig: 8, duidelijk: 7,7, correct: 8 en evenwichtig 7,8) en ook is er waardering voor de website (7,5) en het pensioenbulletin (7,7). Opvallend is dat een behoorlijke minderheid (41%) van de respondenten nog niet eerder de website had bezocht. Het verdient aanbeveling die nog beter onder de aandacht van de deelnemers te brengen. Verheugend is dat het Pensioen 1-2-3 het begrip van de regeling duidelijk heeft verbeterd. Kijkend naar ook de antwoorden op de vragen over de duidelijkheid van UPO en de brieven van het Pensioenbureau blijkt dat het fonds het goed doet, maar dat er nog ruimte is om de duidelijkheid van de informatie te verbeteren. Een meerderheid wil liefst nog de informatie op papier ontvangen, maar er is al een behoorlijke groep die aan digitale informatie de voorkeur geeft.

Service Pensioenbureau

Het Pensioenbureau krijgt met het rapportcijfer 8 een goede waardering van de deelnemers die met het bureau persoonlijk contact hebben gehad. Maar liefst 85% van hen vindt het belangrijk dat het fonds een Pensioenbureau heeft met eigen medewerkers. Opvallend is wel dat een meerderheid van alle respondenten (61%) heeft nog nooit persoonlijk contact gehad met het bureau. Bij degenen die wel contact hebben gehad ging het vooral om informatie over de pensioenregeling, waardeoverdracht en voorwaarden en uitkeringsniveaus bij eventuele vervroegde pensionering. Een grote meerderheid (75%) van degenen die met het bureau contact hebben gehad, geeft aan dat de vragen goed en snel werden beantwoord.

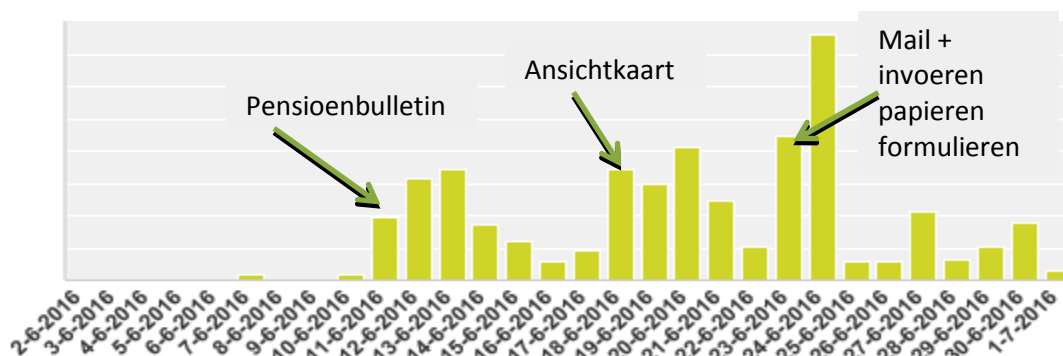
Beleggingsbeleid

De deelnemers van het fonds blijken bijzonder risicomijdend te zijn. Bijna 48% wil het liefst een gegarandeerd pensioen, 45% een pensioen waarvan het resultaat iets kan fluctueren en slechts 7% een pensioen waarbij het resultaat behoorlijk hoger of lager kan zijn.

Zekerheid over het pensioen dient voor de deelnemers het belangrijkste element van het beleid te zijn, daarna volgt indexatie. Geen of een zo laag mogelijke eigen premiebijdrage vinden de deelnemers het minst belangrijk. Een meerderheid (69%) van de respondenten vindt het belangrijk dat het pensioenfonds maatschappelijk verantwoord belegt. Maar als dat zou leiden tot een lager pensioenresultaat vindt een meerderheid van 67% het resultaat toch belangrijker. De deelnemers willen het beleggingsbeleid overlaten aan het pensioenfonds en hebben weinig tot nauwelijks interesse om daar zelf invloed op te kunnen uitoefenen.

3. Aanpak van het onderzoek

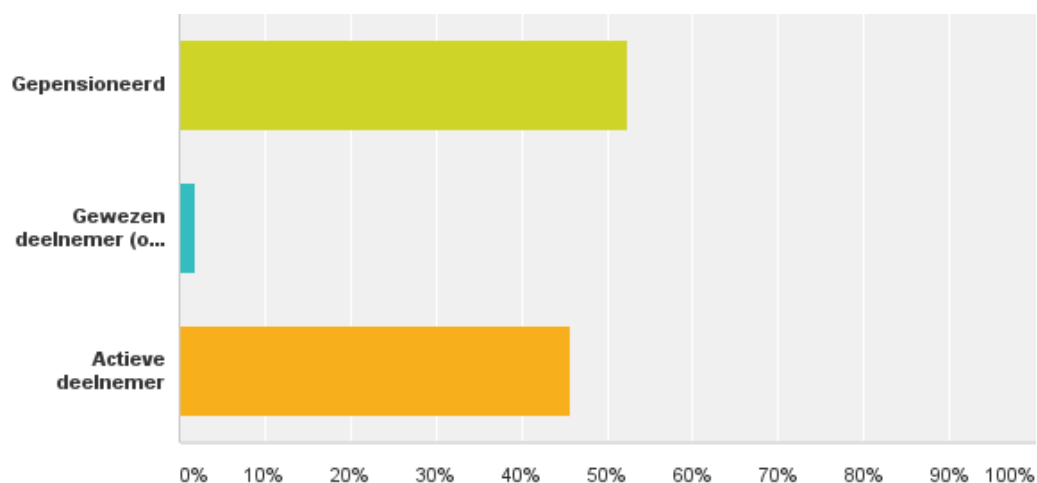
Het onderzoek is aangekondigd in het pensioenbulletin dat op 11 juni 2016 is verschenen. De deelnemers werden vooral opgeroepen het onderzoek via internet in te vullen. Voor deelnemers die geen gebruik maken van internet was een formulier op papier bijgesloten bij het pensioenbulletin. Als incentive om mee te doen, werd een Ipad verloot onder de respondenten. Vervolgens zijn de deelnemers nog meerdere malen herinnerd aan het onderzoek via een ansichtkaart, mededelingen op de informatieborden en intranet en persoonlijke e-mails aan de actieve deelnemers. Die aanpak heeft goed gewerkt zoals blijkt uit onderstaande grafiek van de ontvangen reacties per dag.

Op 11 juni toen de deelnemers het bulletin ontvingen waren er 39 reacties en de dagen erop 63 en 69. Op 18 juni ontvingen de deelnemers de ansichtkaart. Toen kwamen er 69 reacties binnen en de erop volgende dagen 60 en 82. Op 23 en 24 juni zijn 139 papieren formulieren ingevoerd. Dit is duidelijk te zien in de grafiek. Op 24 juni is een e-mail verstuurd aan de actieve deelnemers. Als we de ingevoerde papieren formulieren buiten beschouwing laten, zijn er die dag ca. 100 reacties naar aanleiding van de e-mail binnengekomen.

In totaal zijn er 927 respondenten, waarvan 759 per e-mail het onderzoek hebben ingevuld en 168 op papier. De 927 respondenten betekenen op het totale deelnemersbestand van 2.620 een responspercentage van 35,4%. Dit is een uitzonderlijk hoog percentage voor een dergelijk onderzoek. Wat zeker meetelt, is dat de deelnemers nauw bij het bedrijf en het fonds zijn betrokken. Velen werken al vele jaren bij Cosun en bouwen dus al lang pensioen op bij het fonds. Daarnaast laat de grafiek duidelijk zien dat de promotiecampagne met verschillende middelen en stappen heel goed heeft gewerkt.

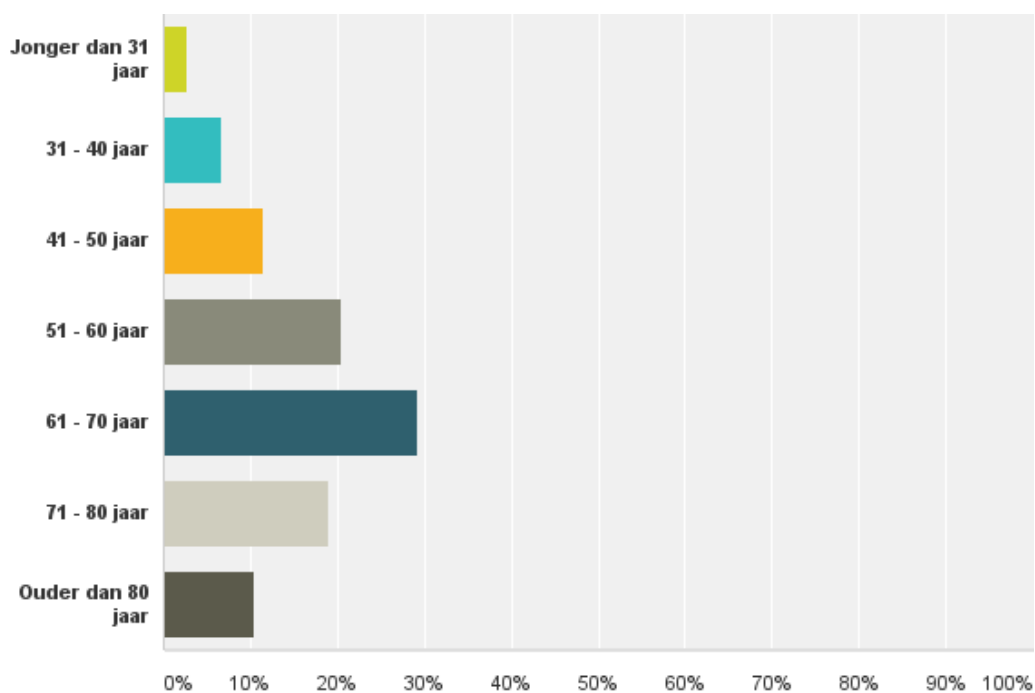
4. Samenstelling groep respondenten

Antwoordkeuzen	Reacties
Gepensioneerd	52,43% 486
Gewezen deelnemer (ook wel slaper genoemd)	1,83% 17
Actieve deelnemer	45,74% 424
Totaal	927

Van de respondenten is de groep pensioengerechtigden met 52,4% het grootst. Echter, als we in aanmerking nemen dat er van het totale deelnemersbestand van 2.620 er 1.715 pensioengerechtigden zijn en 905 actieve deelnemers, dan heeft een relatief groter

percentage (46,8%) van de actieve deelnemers meegedaan aan het onderzoek dan van de pensioengerechtigden (28,3%). Er is een hele kleine groep die zich aanmerkt als gewezen deelnemers. Gewezen deelnemers zitten normaal gesproken niet in het bestand. Het kan gaan om mensen die net uit dienst zijn gegaan, die zichzelf aanmelden via de website of die zich in de verkeerde categorie hebben geschaard.

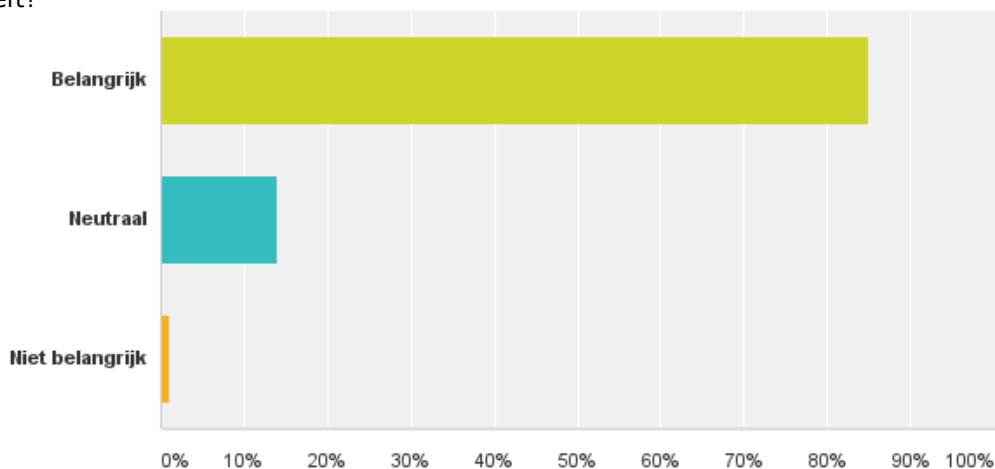

Antwoordkeuzen	Reacties
Jonger dan 31 jaar	2,70% 25
31 - 40 jaar	6,58% 61
41 - 50 jaar	11,54% 107
51 - 60 jaar	20,50% 190
61 - 70 jaar	29,23% 271
71 - 80 jaar	18,99% 176
Ouder dan 80 jaar	10,46% 97
Totaal	927

Als we kijken naar de leeftijdssamenstelling, dan zien we dat bijna de helft bestaat uit de groep van 51 – 70 jaar. Jongeren zijn relatief ondervertegenwoordigd. Bijna 30% is ouder dan 71 jaar waarbij opvalt dat bijna 100 deelnemers van boven de 80 jaar het onderzoek hebben ingevuld.

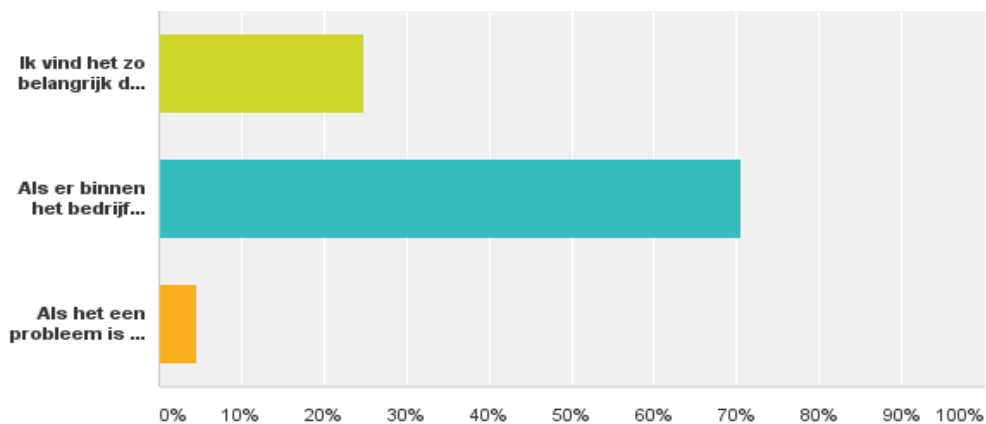
5. Toekomst fonds

Vraag: Kun je aangeven hoe belangrijk je het vindt dat Cosun een eigen pensioenfonds heeft?

Dit is uiteraard een heel belangrijke vraag binnen dit onderzoek waarop het antwoord overduidelijk is. Maar liefst 85% geeft aan het eigen fonds belangrijk te vinden. Bijna 14% heeft een neutrale houding en nog geen 1% zegt het eigen fonds niet belangrijk te vinden.

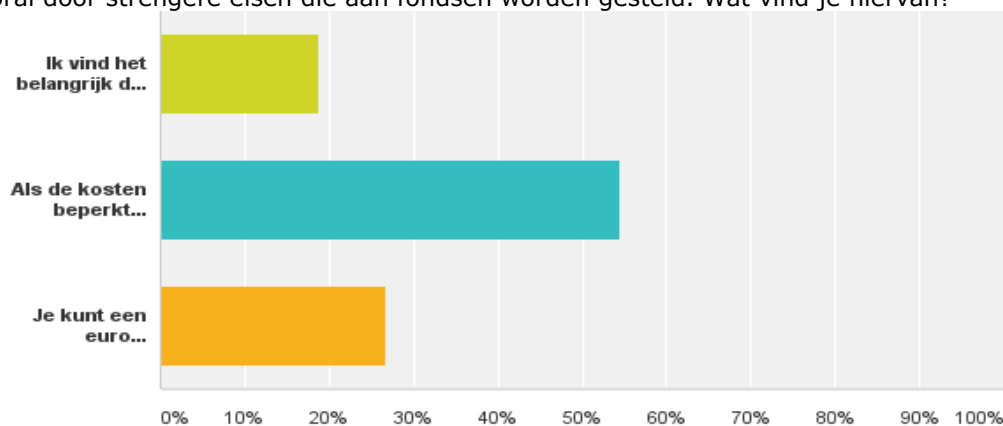
Vraag: Er worden steeds strengere eisen gesteld aan bestuurders en zij moeten steeds meer tijd besteden aan het pensioenfonds. Het wordt moeilijker om binnen de eigen gelederen deskundige mensen te vinden voor het pensioenfondsbestuur. Wat vind je daarvan?

Antwoordkeuzen	Reacties
Ik vind het zo belangrijk dat het pensioenfonds wordt bestuurd door eigen mensen dat het benoemen van externe mensen voor mij geen optie is.	24,81% 225
Als er binnen het bedrijf niet voldoende deskundige mensen beschikbaar zijn, is het wat mij betreft een prima oplossing om naast eigen mensen professionals van buiten in te huren.	70,56% 640
Als het een probleem is om goede mensen te vinden voor het bestuur dan moet het pensioen elders worden ondergebracht.	4,63% 42
Totaal	907

Het is opvallend dat bijna 71% van de respondenten ervoor open staat om bestuurders van buiten aan te trekken als dat nodig mocht zijn. Bijna een kwart vindt dat het uitsluitend eigen mensen mogen zijn. Nog geen 5% wil de uitvoering dan elders onderbrengen. Hierbij blijkt weer de grote steun voor het eigen fonds, waarbij dus eventueel wel bestuurders van buiten Cosun kunnen worden ingeschakeld.

Vraag: Een eigen pensioenfonds met een goede service heeft zijn prijs. Die kosten stijgen, vooral door strengere eisen die aan fondsen worden gesteld. Wat vind je hiervan?

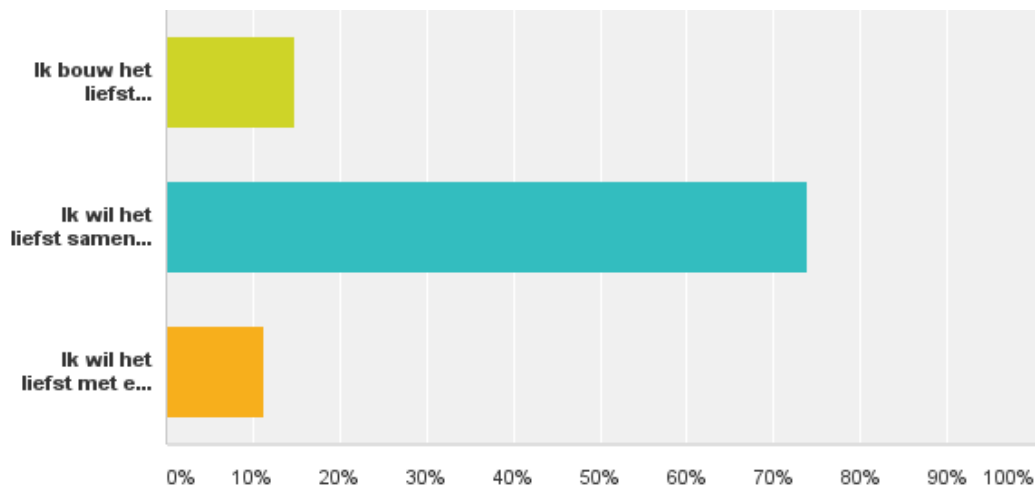

Antwoordkeuzen	Reacties
Ik vind het belangrijk dat Cosun een eigen pensioenfonds heeft. Als de hogere kosten betekenen dat ik minder pensioen krijg, accepteer ik dat.	18,85% 171
Als de kosten beperkt toenemen, vind ik dat aanvaardbaar, maar als de kosten blijven stijgen, vind ik dat serieus naar goedkopere alternatieven moet worden gekeken om de pensioenregeling uit te voeren.	54,47% 494
Je kunt een euro pensioengeld maar een keer uitgeven. Als we met een andere oplossing kosten kunnen besparen waardoor we meer pensioen kunnen opbouwen, moeten we daarvoor kiezen.	26,68% 242
Totaal	907

Ook uit dit antwoord blijkt de steun voor het eigen pensioen, hoewel een meerderheid van ruim 54% wel duidelijk vindt dat de kosten slechts beperkt mogen toenemen. Een groep van

19% accepteert zonder meer hogere kosten. Aan de andere kant wil een groep van bijna 27% kiezen voor de goedkoopste oplossing. We hebben ook gekeken naar de resultaten van alleen de actieve deelnemers. Ook hier vindt de meerderheid (56,5%) dat de kosten beperkt mogen stijgen. De groep die de kostenstijging zonder meer accepteert is bij de actieve deelnemers kleiner (12,9%) en de groep die voor de goedkoopste oplossing wil kiezen is bij hen groter (30,6%).

Vraag: wat heeft jouw voorkeur?

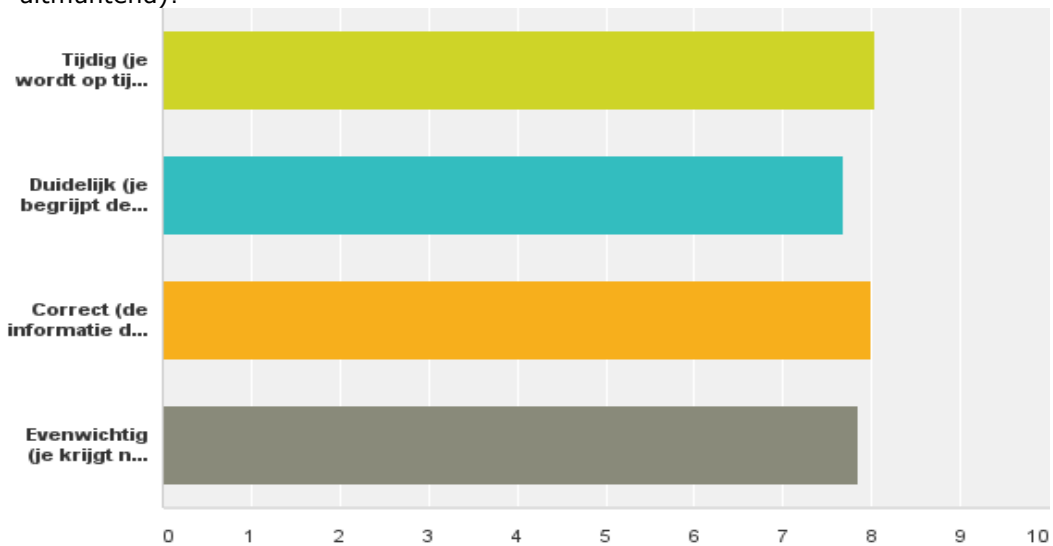
Antwoordkeuzen	Reacties
Ik bouw het liefst individueel pensioen op. Als de beleggingsresultaten goed zijn, is mijn pensioen hoger en ik accepteer een lager pensioen als de resultaten tegenvallen.	14,81% 125
Ik wil het liefst samen met mijn Cosun collega's premies inleggen. Samen profiteren we als resultaten positief zijn en samen vangen we de tegenvallende resultaten op.	73,82% 623
Ik wil het liefst met een zo groot mogelijke groep mensen premies inleggen en de resultaten delen ongeacht of die positief of negatief zijn. Het maakt niet uit of het Cosun collega's zijn of niet.	11,37% 96
Totaal	844

Dit antwoord bevestigt het antwoord op de eerdere vraag hoe belangrijk men het eigen pensioenfonds vindt. Een overgrote meerderheid van 74% wil samen met de andere Cosun collega's pensioen opbouwen. Bijna 15% zou wel individueel pensioen op willen bouwen en ruim 11% wil met een zo groot mogelijke groep pensioen opbouwen, ongeacht of het Cosun deelnemers zijn of niet.

6. Communicatie – algemeen

Vraag: De Wet Pensioencommunicatie stelt dat de communicatie van pensioenfondsen aan hun deelnemers moet voldoen aan de volgende eisen: tijdig, duidelijk, correct en

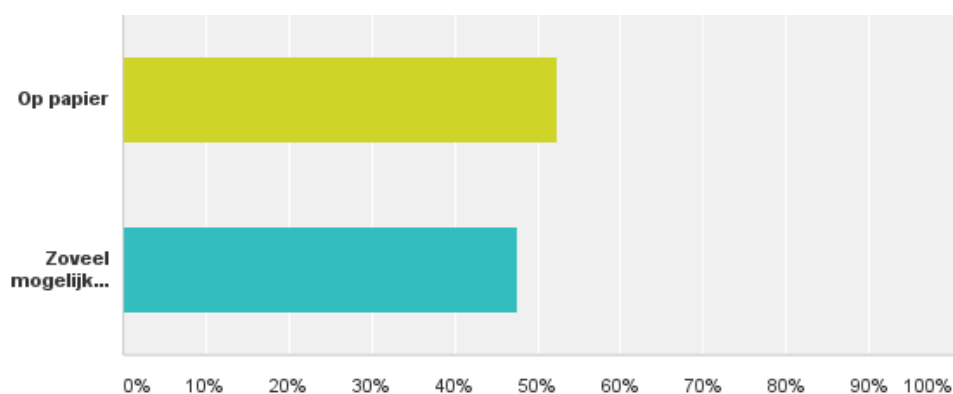
evenwichtig. Welk rapportcijfer zou je pensioenfonds Cosun hiervoor geven (1 = zeer slecht, 10 = uitmuntend)?

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Totaal	Gewogen gemiddelde
Tijdig (je wordt op tijd geïnformeerd over ontwikkelingen rond je pensioen)	0,00% 0	0,00% 0	0,22% 2	0,33% 3	0,55% 5	3,20% 29	22,38% 203	45,09% 409	20,51% 186	7,72% 70	907	8,03
Duidelijk (je begrijpt de informatie die je ontvangt)	0,00% 0	0,33% 3	0,45% 4	0,67% 6	2,78% 25	8,80% 79	26,06% 234	38,53% 346	17,37% 156	5,01% 45	898	7,68
Correct (de informatie die je ontvangt is inhoudelijk juist)	0,00% 0	0,11% 1	0,11% 1	0,11% 1	1,13% 10	4,19% 37	23,33% 206	43,15% 381	20,16% 178	7,70% 68	883	7,99
Evenwichtig (je krijgt niet alleen informatie over de pluspunten maar ook over de risico's)	0,00% 0	0,00% 0	0,23% 2	0,34% 3	1,92% 17	5,64% 50	26,64% 236	40,97% 363	18,06% 160	6,21% 55	886	7,84

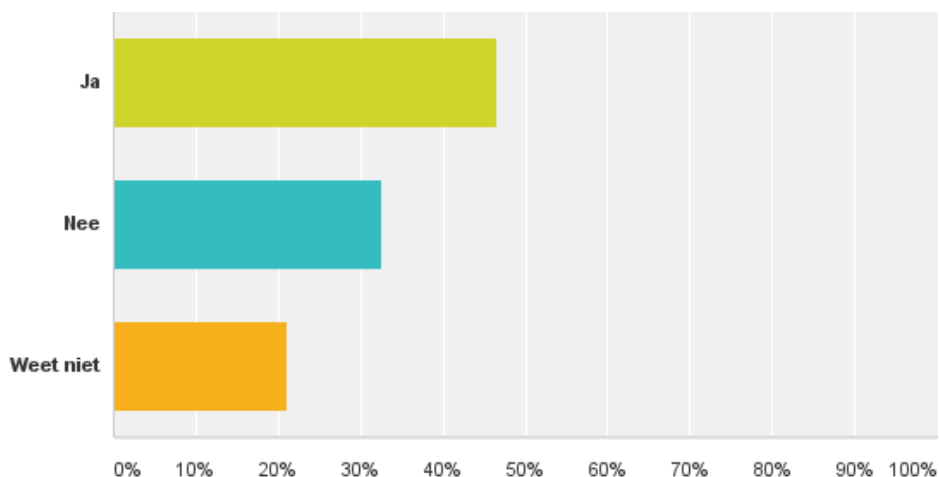
Als het gaat om hoe het fonds scoort wat de algemene normen van de Wet pensioencommunicatie betreft, dan heeft het fonds een goed rapport. Voor tijdig en correct is het rapportcijfer 8 en voor duidelijk (7,7) en evenwichtig (7,8) zijn er ook goede cijfers. 'Duidelijk' heeft hier de laagste score. Pensioen blijft een moeilijk onderwerp. Dit zien wij ook terug in latere vragen over het UPO en de brieven van het Pensioenbureau. Het fonds doet het goed, maar moet er steeds naar blijven streven de pensioenmaterie zou duidelijk en eenvoudig uit te leggen.

Vraag: Je krijgt nu je pensioeninformatie (jaaroverzichten, brieven en pensioenbulletins) op papier per post toegestuurd. Hoe zou je in de toekomst je pensioeninformatie willen ontvangen?

Hier is een kleine meerderheid van 52% voor toezending op papier. We hebben bij de antwoorden op deze vraag ook gekeken de antwoorden van de actieven en pensioengerechtigden als aparte groepen. Bij de de actieven heeft 44,1% een voorkeur voor papier, terwijl dit bij pensioengerechtigden 59,4% is. Ook gezien het feit dat een grote groep gepensioneerden het onderzoek niet heeft ingevuld, lijkt de conclusie gerechtvaardigd dat de deelnemers nog niet klaar zijn voor een volledige overgang op digitale communicatie. Bij de latere vraag over het pensioenbulletin wil een nog iets grotere meerderheid het op papier blijven ontvangen.

Vraag: Als je gebruik maakt van de Berichtenbox van de overheid (bijvoorbeeld voor je Belastingopgave) of in de toekomst die wilt gaan gebruiken, zou je dan ook de informatie van pensioenfondsen Cosun via die Berichtenbox willen ontvangen?

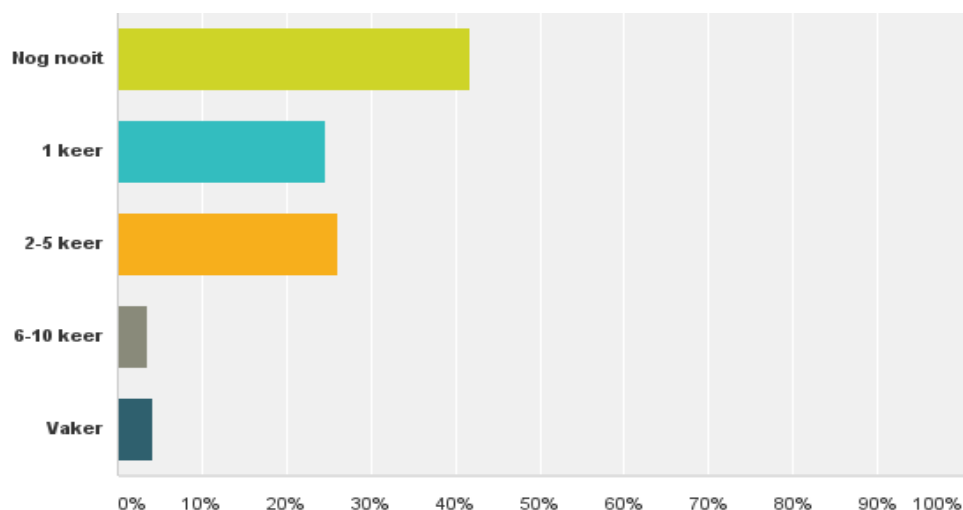

Antwoordkeuzen	Reacties	
Ja	46,48%	423
Nee	32,53%	296
Weet niet	20,99%	191
Totaal		910

Uit het antwoord op deze vraag blijkt, dat de voorkeur voor digitaal in de toekomst zou kunnen veranderen. Ruim 46% antwoord bevestigend op deze vraag. Bijna een derde blijft kiezen voor papier. Het relatief grote percentage van 19% voor 'weet niet' geeft aan dat er nog veel onbekendheid is met ontwikkelingen als de Berichtenbox.

6.1. Communicatie - Website

Vraag: Hoe vaak heb je de website www.pensioenfondscosun.nl bezocht?

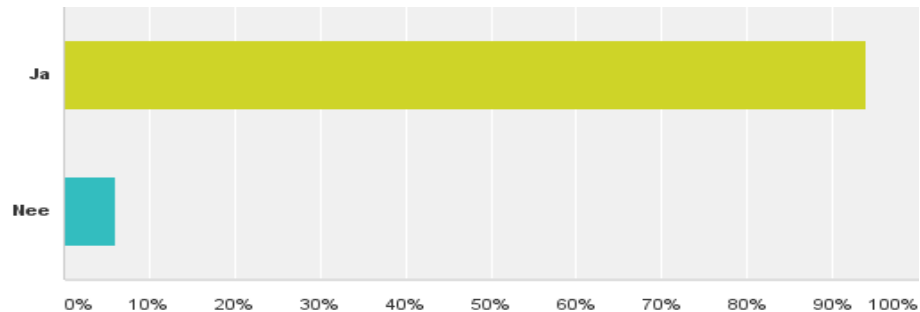

Antwoordkeuzen	Reacties	
Nog nooit	41,73%	381
1 keer	24,53%	224
2-5 keer	26,07%	238
6-10 keer	3,50%	32
Vaker	4,16%	38
Totaal		913

Zeer opvallend is het grote aantal respondenten (bijna 42%) dat nog nooit de website had bezocht. Een grote groep is er 1 of een paar keer gewenst en slechts een kleine groep van 7% geeft aan een regelmatige bezoeker te zijn. Hoewel uit de rest van de antwoorden blijkt dat de website in een behoefte voorziet en wordt gewaardeerd, is er uit de reacties op deze

vraag een les te leren. Het verdient aanbeveling de website in alle uitingen meer te promoten.

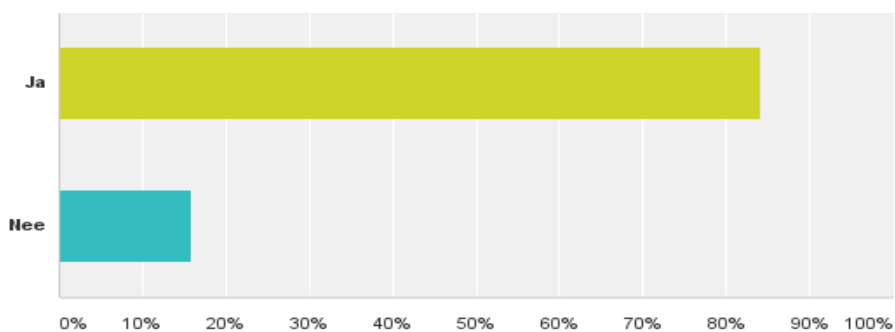
Vraag: Heb je op de website gevonden wat je zocht?

Antwoordkeuzen	Reacties
Ja	94,04%489
Nee	5,96%31
Totaal	520

Bij deze vraag en de volgende vragen over de website hebben we uitsluitend de antwoorden meegenomen van respondenten die hebben aangegeven de website te hebben bezocht. Uit het bovenstaande antwoord blijkt overduidelijk (94%) dat de website de onderwerpen bevat die men zoekt. Een klein aantal respondenten gaf in de ruimte voor individueel commentaar aan voorbeeldberekeningen te missen over wat het pensioen zou zijn als men eerder met pensioen zou willen gaan.

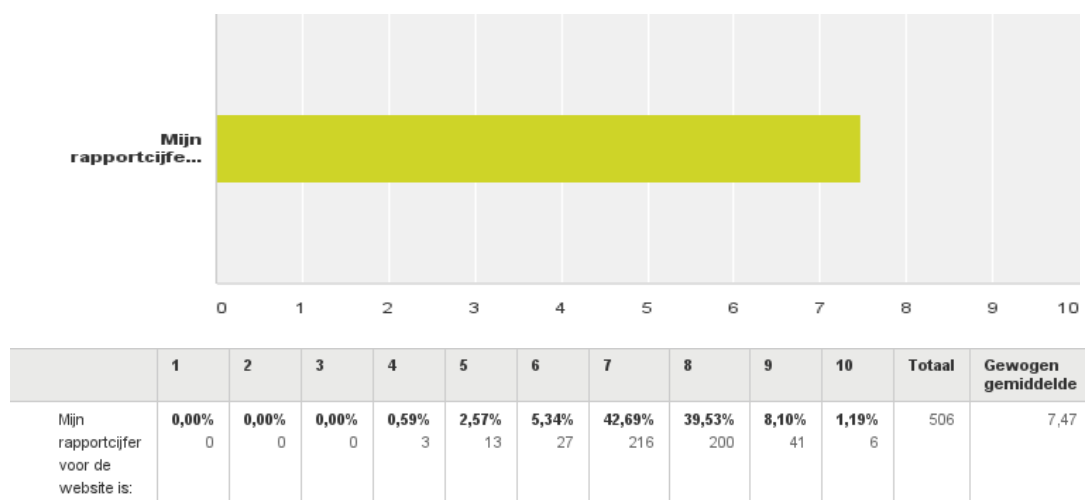
Vraag: Heeft het Pensioen 1-2-3 je een beter inzicht in je pensioenregeling gegeven?

Antwoordkeuzen	Reacties
Ja	84,13%424
Nee	15,87%80
Totaal	504

Dit is een verheugende score waaruit blijkt dat het Pensioen 1-2-3 echt toegevoegde waarde biedt en meer inzicht geeft in de pensioenregeling.

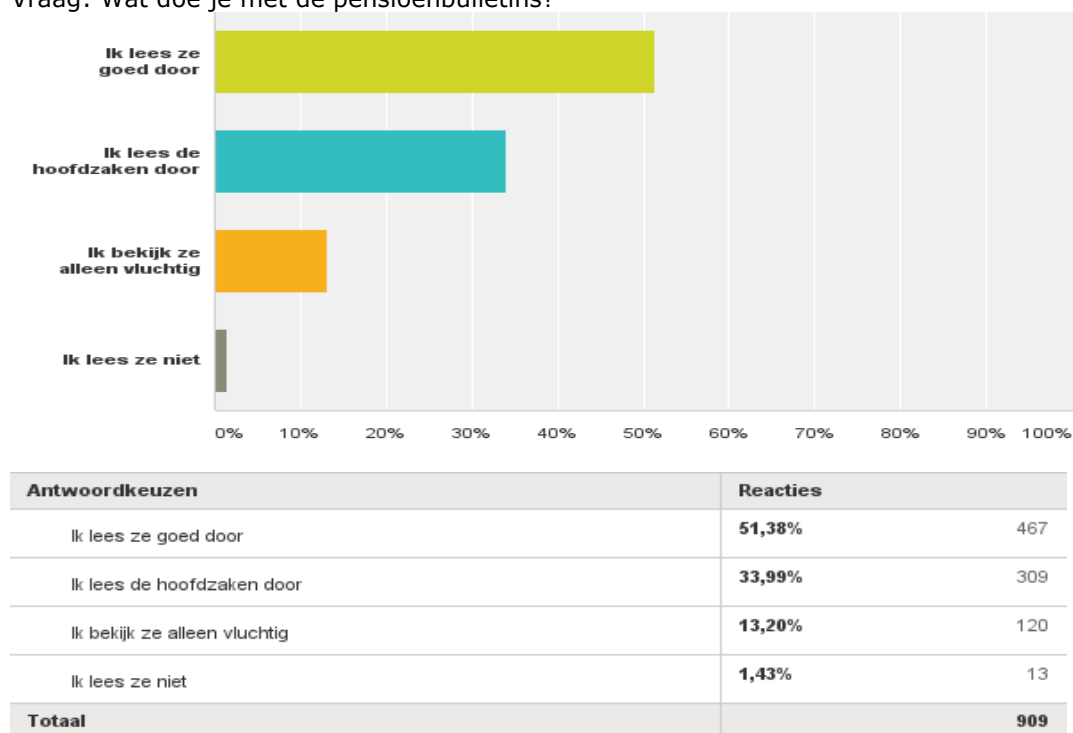
Vraag: Welk rapportcijfer zou je de website willen geven?

Met een 7,5 als rapportcijfer scoort de website een ruime voldoende. Er is een gezegde: onbekend maakt onbemind. De waarde en waardering van de website kunnen zeker nog stijgen als de website veel vaker en actiever onder de aandacht van de deelnemers wordt gebracht.

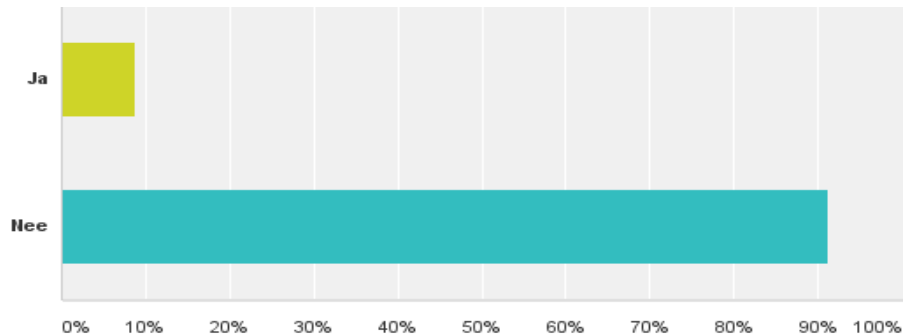
6.2. Communicatie – Pensioenbulletin

Vraag: Wat doe je met de pensioenbulletins?

Een meerderheid van 51% zegt het bulletin goed door te lezen en 34% leest de hoofdzaken. Dat is een goede score gezien het feit dat mensen tegenwoordig worden overspoeld met informatie. Hieruit mag worden afgeleid dat het pensioenbulletin in een behoefte voorziet.

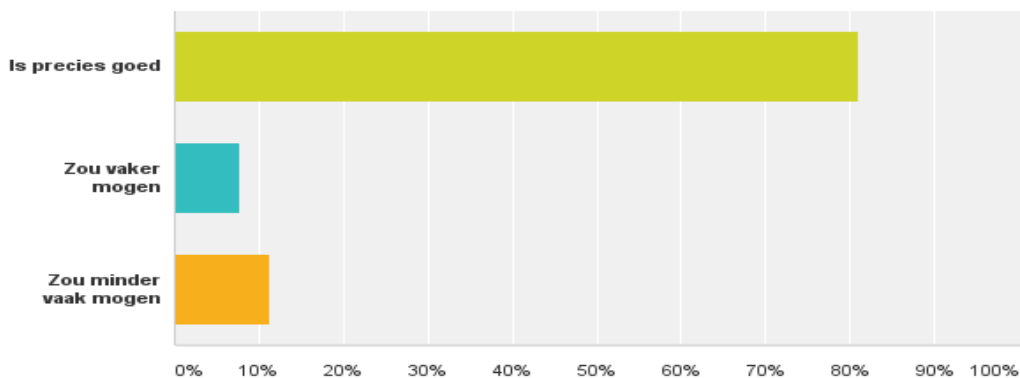
Vraag: Kijk je weleens een pensioenbulletin terug via de website?

Antwoordkeuzen	Reacties
Ja	8,71% 77
Nee	91,29% 807
Totaal	884

Over dit antwoord kunnen we kort zijn. De pensioenbulletins worden gelezen als ze op papier binnenkomen. De bulletins op de website worden nauwelijks gebruikt om zaken nog eens na te zoeken of te lezen.

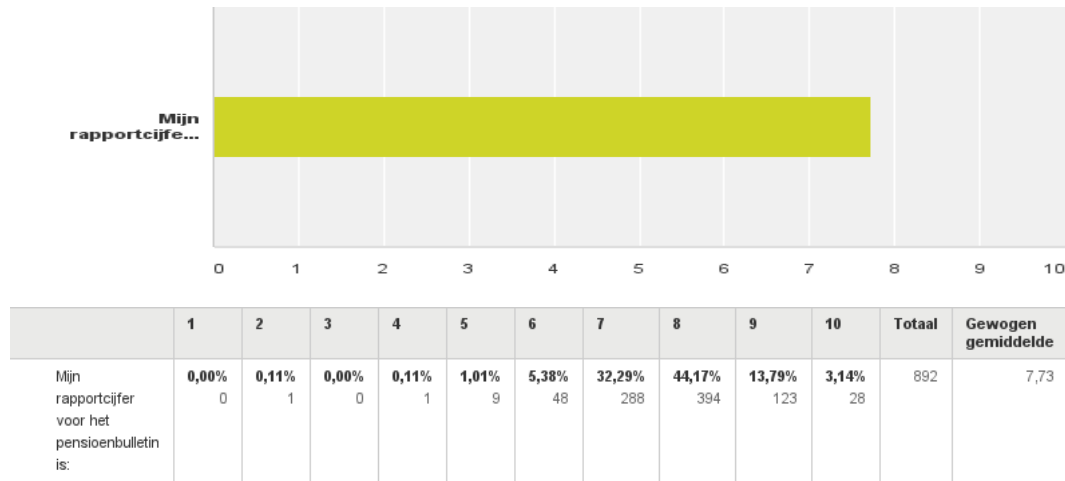
Vraag: Het pensioenbulletin komt nu gemiddeld drie keer per jaar uit. Wat vind je van die frequentie?

Antwoordkeuzen	Reacties
Is precies goed	81,03% 739
Zou vaker mogen	7,68% 70
Zou minder vaak mogen	11,29% 103
Totaal	912

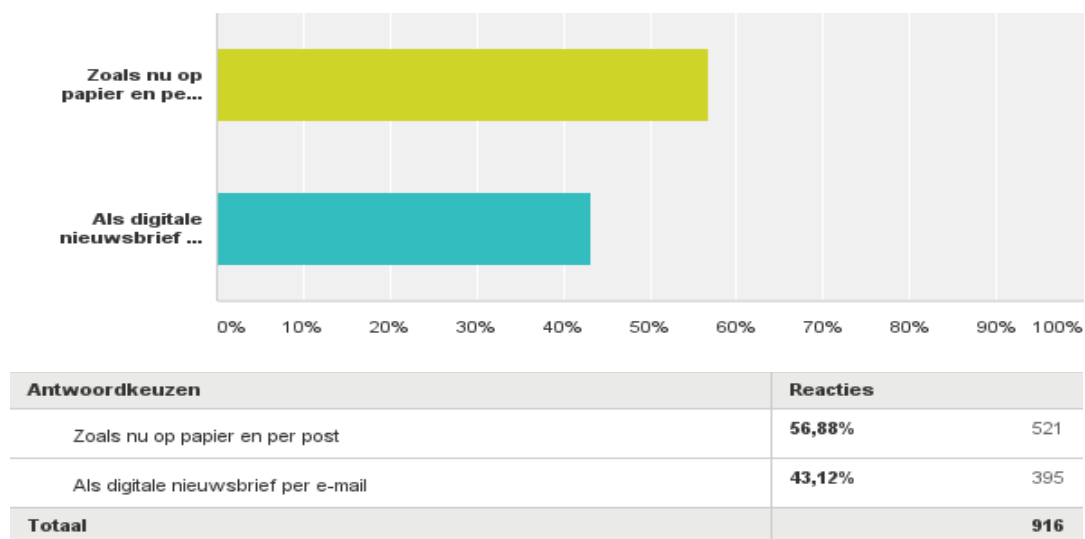
Ook hier een helder antwoord. Een overgrote meerderheid geeft aan dat de huidige frequentie van drie bulletins per jaar precies goed is.

Vraag: Wat voor rapportcijfer zou je het pensioenbulletin willen geven?

Met een 7,7 krijgt het pensioenbulletin een goed rapportcijfer en is duidelijk dat de deelnemers het op prijs stellen.

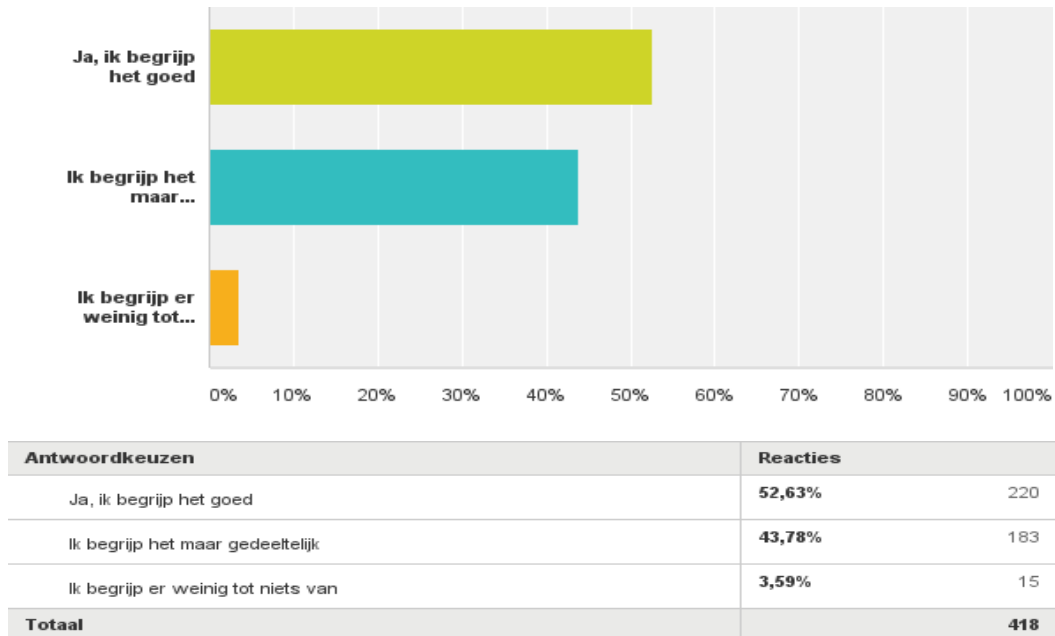
Vraag: Hoe wil je in de toekomst het pensioenbulletin ontvangen?

Dit antwoord is in lijn met de eerdere vraag of men informatie liever op papier of digitaal zou kunnen ontvangen. Hier is het percentage (57%) dat kiest voor papier nog iets hoger. Bij de pensioengerechtigden is dit percentage zelf 67%. Bij de actieven heeft 45,6% een voorkeur voor bulletins op papier. Een kleine meerderheid van de actieven heeft een voorkeur voor een digitale nieuwsbrief.

6.3. Communicatie – UPO

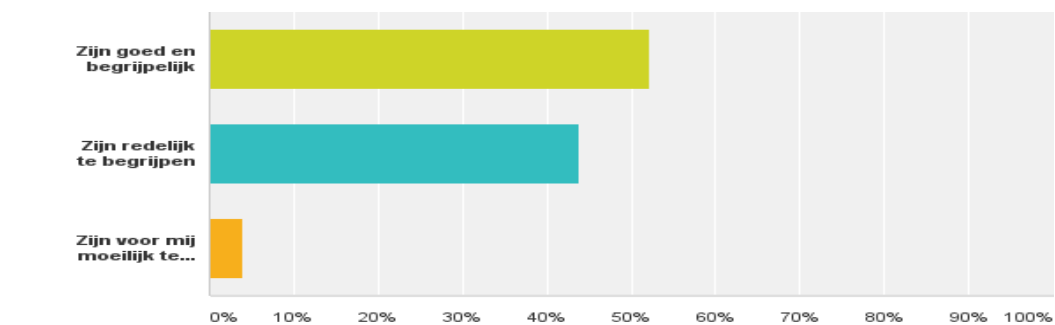
Vraag: Als je in actieve dienst bent, ontvang je jaarlijks een pensioenoverzicht (UPO). Begrijp je dat overzicht?

Hier hebben we uitsluitend de resultaten van de actieve deelnemers weergegeven omdat zij de enige deelnemersgroep zijn die jaarlijks een UPO ontvangt. Een meerderheid van bijna 53% zegt het UPO goed te begrijpen, maar een behoorlijke groep van bijna 44% begrijpt het maar gedeeltelijk, terwijl bijna 4% zegt er weinig tot niets van te begrijpen. Het UPO zou dus duidelijker mogen. Hierbij dienen we aan te tekenen dat PF Cosun hier weinig aan kan doen omdat het format van het UPO voorgeschreven is. Vanaf 2017 wordt het UPO opgezet volgens het Pensioen 1-2-3 format. Gezien het bevestigende antwoord op de vraag of het Pensioen 1-2-3 het begrip van de regeling heeft vergroot, mogen we hopen op een positief effect op de begrijpelijkheid van het UPO.

7. Service Pensioenbureau

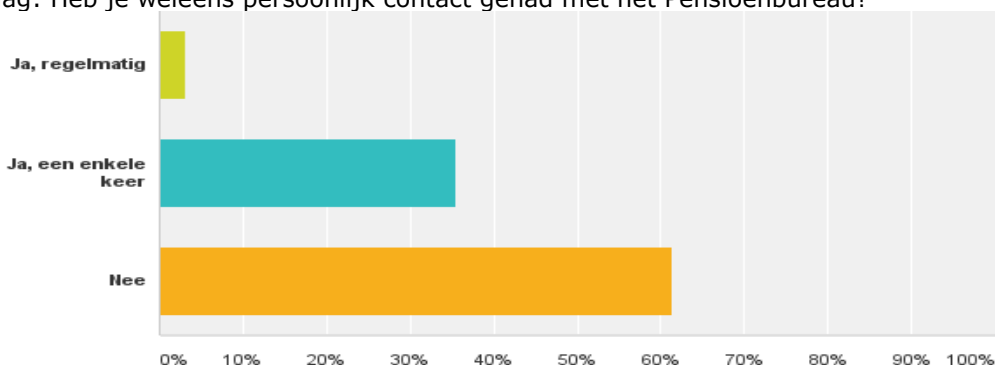
Vraag: Wat vind je van de brieven die je van het Pensioenbureau krijgt?

Antwoordkeuzen	Reacties	
Zijn goed en begrijpelijk	52,30%	467
Zijn redelijk te begrijpen	43,78%	391
Zijn voor mij moeilijk te begrijpen	3,92%	35
Totaal		893

Een meerderheid van ruim 52% vindt de brieven goed en begrijpelijk. Een behoorlijke groep van bijna 44% geeft aan dat ze redelijk te begrijpen zijn en 4% dat ze moeilijk te begrijpen zijn. Ook kijkend naar het antwoord op de vraag over de begrijpelijkheid van het UPO en de vraag over de open norm 'begripelijkheid', blijkt dat hoewel het fonds het goed doet op dit punt, er ruimte is voor verdere verbetering.

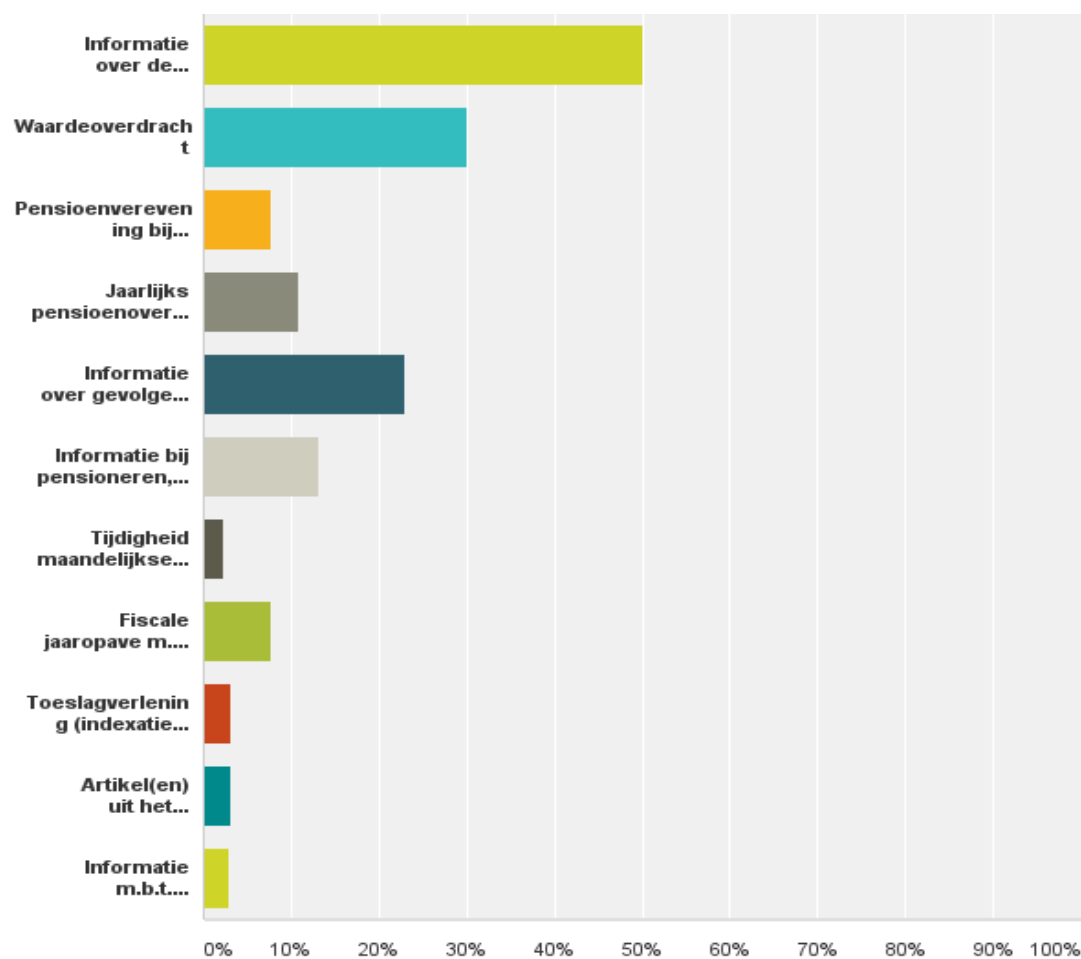
Vraag: Heb je weleens persoonlijk contact gehad met het Pensioenbureau?

Antwoordkeuzen	Reacties	
Ja, regelmatig	3,06%	28
Ja, een enkele keer	35,56%	325
Nee	61,38%	561
Totaal		914

Het blijkt dat een meerderheid van 61% nog nooit persoonlijk contact heeft gehad. Een behoorlijke groep van bijna 36% een enkele keer, terwijl slechts een kleine groep van 3% aangeeft regelmatig contact te hebben. We hebben ook gekeken naar de uitkomsten van deze vraag voor actieve en pensioengerechtigden. Er bleken geen significante verschillen te zijn. Van de actieve deelnemers had 62,6% nog nooit contact gehad met het Pensioenbureau en bij de pensioengerechtigden was dit 59,5%. De antwoorden op deze en de volgende vragen maken duidelijk dat de mogelijkheid om persoonlijk contact te hebben met het eigen Pensioenbureau belangrijk is. Maar de antwoorden geven tevens aan dat dit belang ook niet mag worden overschat.

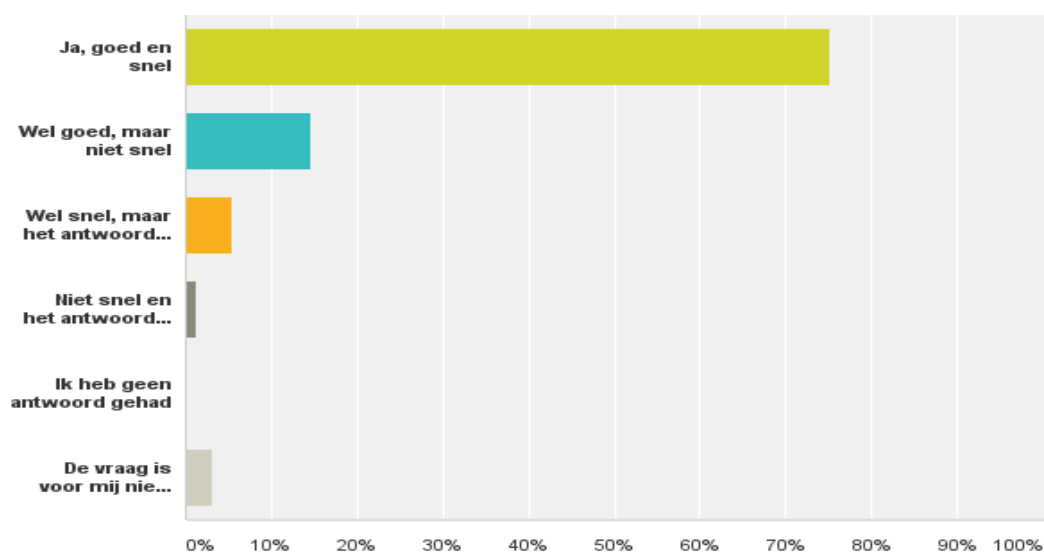
Vraag: Als je persoonlijk contact hebt gehad met het Pensioenbureau, waar ging dat contact dan over? Meerdere antwoorden zijn mogelijk

Antwoordkeuzen	Reacties
Informatie over de pensioenregeling	50,14% 174
Waardeoverdracht	29,97% 104
Pensioenverevening bij scheiden	7,78% 27
Jaarlijks pensioenoverzicht (UPO)	10,95% 38
Informatie over gevolgen en uitkeringsniveaus bij (vervroegd) pensioneren	23,05% 80
Informatie bij pensioneren, overlijden of arbeidsongeschiktheid	13,26% 46
Tijdigheid maandelijkse pensioenbetaling	2,31% 8
Fiscale jaaropave m.b.t pensioenuitkering	7,78% 27
Toeslagverlening (indexatie) op pensioen	3,17% 11
Artikel(en) uit het Pensioenbulletin	3,17% 11
Informatie m.b.t. publicaties in de media	2,88% 10
Totale aantal respondenten: 347	

Bij deze vraag en de volgende vragen over het Pensioenbureau geven we uitsluitend de resultaten weer van respondenten die hebben aangegeven dat zij persoonlijk contact met het Pensioenbureau hebben gehad. Als we kijken waar de contacten met het Pensioenbureau over gingen, dan springen drie onderwerpen eruit: informatie over de regeling, waardeoverdracht en informatie over gevolgen en uitkeringsniveau bij (vervroegd) pensioneren. Opgeteld ging het in totaal om 536 contacten over de verschillende onderwerpen voor in totaal 347 respondenten.

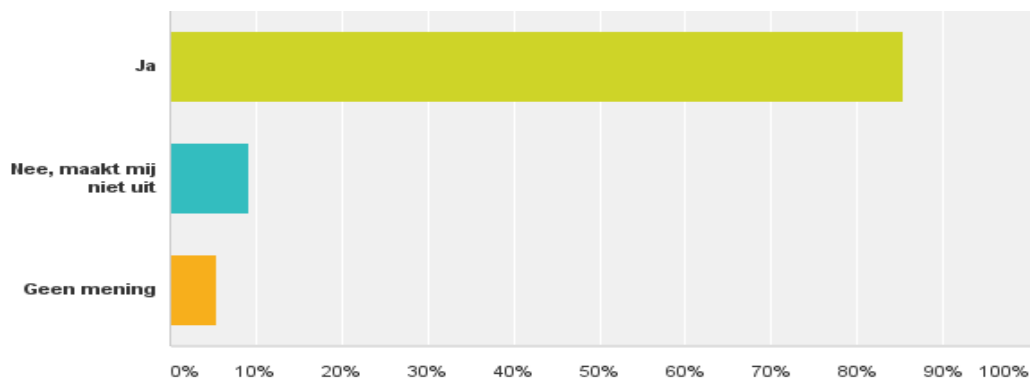
Vraag: Als je persoonlijk contact hebt gehad met het Pensioenbureau, is je vraag goed en snel beantwoord?

Antwoordkeuzen	Reacties
Ja, goed en snel	75,22% 261
Wel goed, maar niet snel	14,70% 51
Wel snel, maar het antwoord was niet bevredigend	5,48% 19
Niet snel en het antwoord was niet bevredigend	1,15% 4
Ik heb geen antwoord gehad	0,29% 1
De vraag is voor mij niet van toepassing	3,17% 11
Totaal	347

Het is duidelijk dat het Pensioenbureau goed en snel de vragen beantwoordt want 75% geeft dit aan. Voor bijna 15% was het antwoord bevredigend, maar had de beantwoording sneller gekund. Slechts 1% zegt dat het antwoord niet bevredigend en niet snel was.

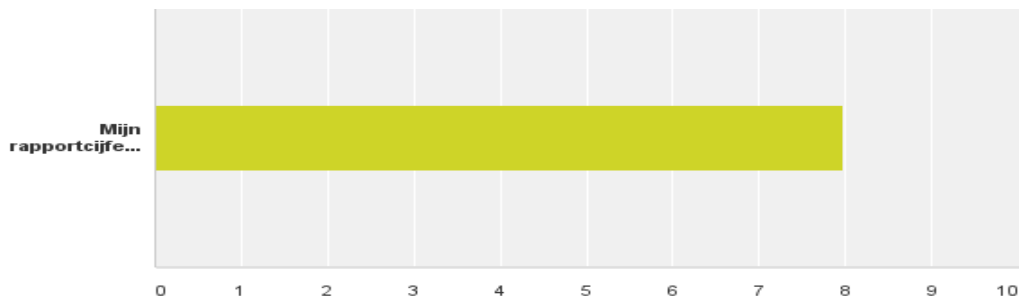
Vraag: Vind je het een voordeel dat Cosun een Pensioenbureau heeft met eigen medewerkers van Cosun?

Antwoordkeuzen	Reacties
Ja	85,34% 297
Nee, maakt mij niet uit	9,20% 32
Geen mening	5,46% 19
Totaal	348

Ook over dit antwoord kunnen we kort zijn. Een overgrote meerderheid van 85% van de respondenten die contact heeft gehad met het Pensioenbureau vindt het een voordeel dat Cosun een Pensioenbureau heeft met eigen medewerkers.

Vraag: Wat voor rapportcijfer zou je de service van het Pensioenbureau willen geven?

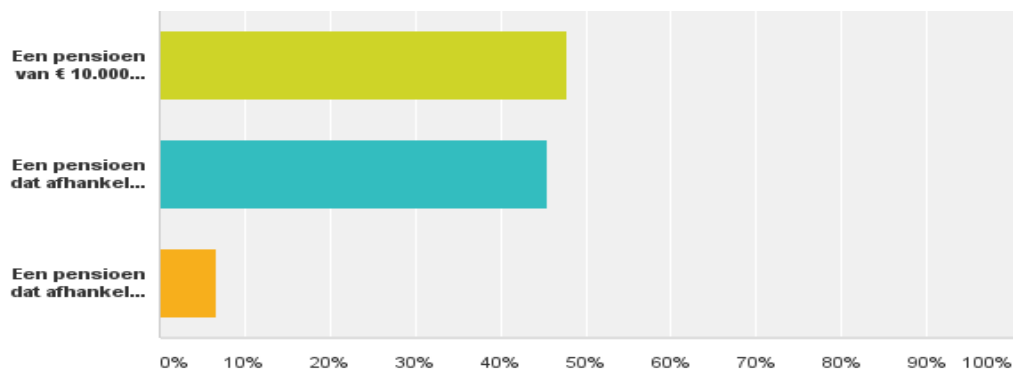

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Totaal	Gewogen gemiddelde
Mijn rapportcijfer voor het Pensioenbureau is:	0,00% 0	0,00% 0	0,00% 0	0,29% 1	1,16% 4	2,90% 10	19,13% 66	52,75% 182	20,29% 70	3,48% 12	345	7,98

Met een 8 krijgt het Pensioenbureau een prima rapportcijfer van de deelnemers. Het ligt iets boven de score voor het pensioenbulletin en de website (7,98 voor het bureau, 7,73 voor het pensioenbulletin en 7,47 voor de website). Het is duidelijk dat de service van het bureau door de deelnemers wordt gewaardeerd.

8. Beleggingsbeleid

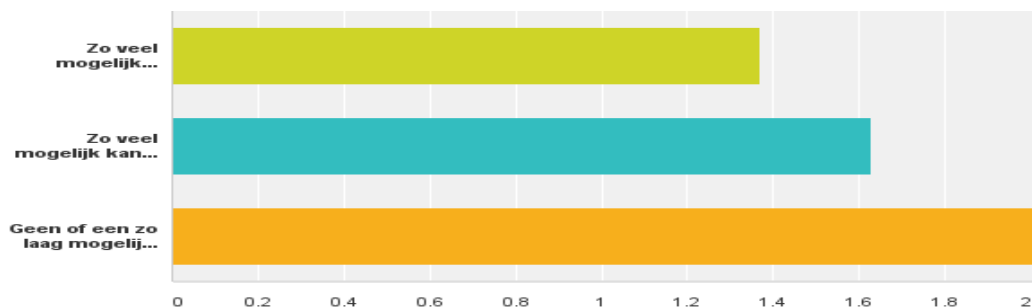
Vraag: Stel, je moet kiezen uit de volgende drie mogelijkheden, wat is jouw keus?

Antwoordkeuzen	Reacties
Een pensioen van € 10.000 per jaar dat gegarandeerd is.	47,74% 423
Een pensioen dat afhankelijk van of het mee of tegen zit, kan variëren tussen € 9.000 en € 11.000 per jaar.	45,49% 403
Een pensioen dat afhankelijk van of het mee of tegen zit, kan variëren tussen € 7.000 en € 13.000 per jaar.	6,77% 60
Totaal	886

Het antwoord op deze vraag laat zien dat de Cosun deelnemers behoorlijk risicomijdend zijn en kiezen voor zekerheid. Bijna 48% kiest voor een gegarandeerd pensioen, ruim 45% kiest voor een pensioen dat iets lager of hoger kan uitvallen en slechts 7% kiest voor een pensioen waarvan het resultaat flink kan fluctueren. Als we kijken naar de resultaten van de actieve deelnemers en de pensioengerechtigden, dan zien we hier wel verschillen tussen de groepen. Bij de actieve deelnemers kiest een kleinere groep (39,7%) voor een gegarandeerd pensioen dan bij de pensioengerechtigden (54,6%). Bij de actieven wil 54,7% wel enig risico nemen, tegen 38% bij de pensioengerechtigden. Bij beide groepen is weinig animo voor een pensioen waarbij het pensioen flink kan fluctueren (5,6% van de actieven en 7,4% van de pensioengerechtigden).

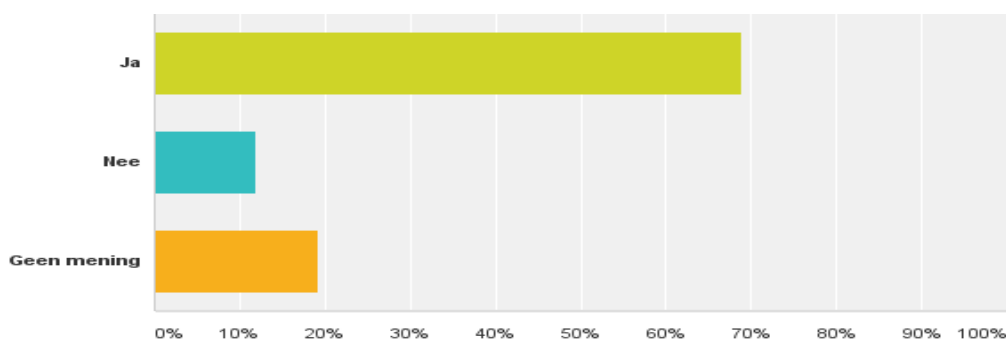
Vraag: Geef van de onderstaande punten aan wat voor jou de volgorde van belangrijkheid is. 1 is het belangrijkste punt en 3 het minst belangrijke.

	1	2	3	Totaal	Gewogen gemiddelde
Zo veel mogelijk zekerheid over de hoogte van het pensioen	70,22% 632	22,33% 201	7,44% 67	900	1,37
Zo veel mogelijk kans op indexatie	50,81% 439	35,19% 304	14,00% 121	864	1,63
Geen of een zo laag mogelijke eigen premiebijdrage (alleen relevant voor actieve deelnemers)	33,82% 186	32,00% 176	34,18% 188	550	2,00

Ook dit antwoord geeft aan hoe zeer de deelnemers hechten aan zekerheid. Met een gewogen gemiddelde score van 1,37 komt zo veel mogelijk zekerheid over de hoogte van het pensioen duidelijk op de eerste plaats. Daarna volgt zo veel mogelijk kans op indexatie (1,63). Geen of een zo laag mogelijke eigen premiebijdrage (2,00) komt op de laatste plaats. Omdat de eigen premiebijdrage alleen voor de actieve deelnemers relevant is, hebben we ook gekeken naar de antwoorden van alleen de actieve deelnemers. Die verschillen nauwelijks van de antwoorden van alle deelnemers samen. Ook bij de actieve deelnemers komt geen of een zo laag mogelijke eigen premiebijdrage met een gewogen gemiddelde van 2,03 duidelijk op de laatste plaats.

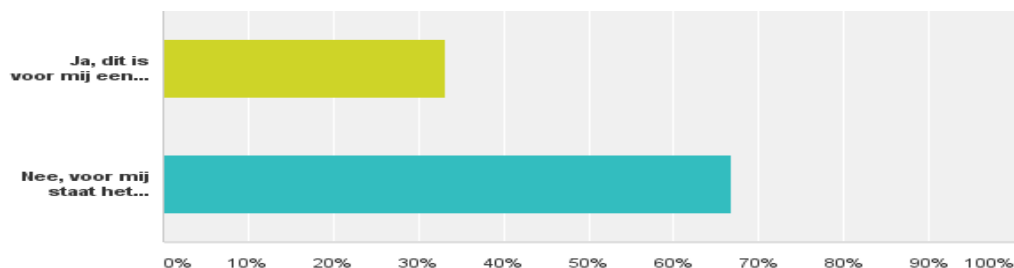
Vraag: Vind je het belangrijk dat het pensioenfonds maatschappelijk verantwoord (met respect voor mens en milieu) belegt?

Antwoordkeuzen	Reacties
Ja	68,90% 627
Nee	11,98% 109
Geen mening	19,12% 174
Totaal	910

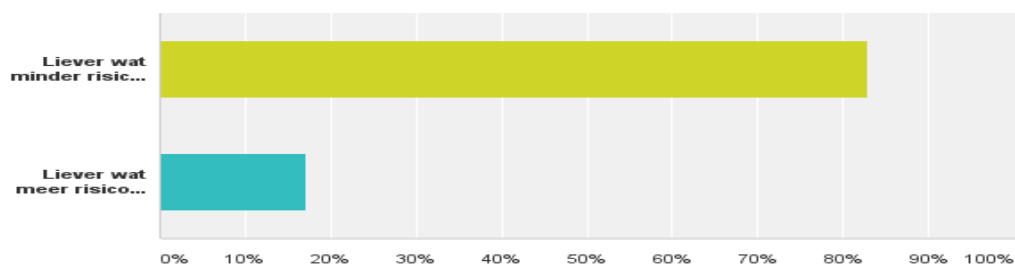
Een ruime meerderheid van 69% vindt het belangrijk dat het fonds maatschappelijk verantwoord belegt. Opvallend is dat is redelijk grote groep van 19% geen mening hierover heeft.

Vraag: Stel dat maatschappelijk verantwoord beleggen leidt tot een lager pensioen, zou je dit dan toch willen?

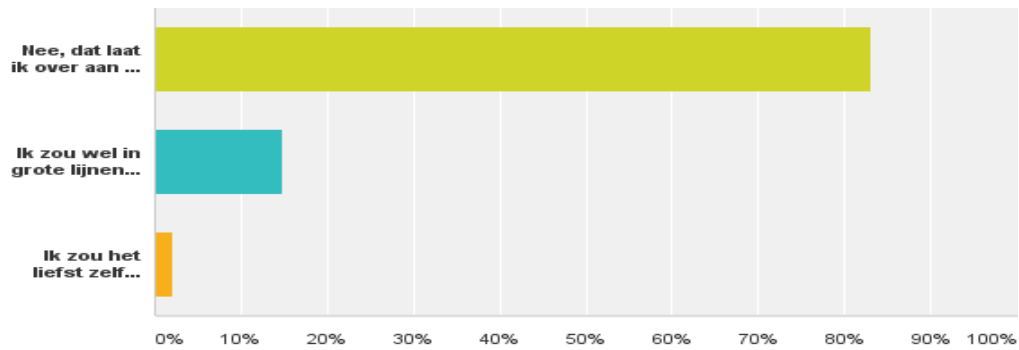
Bij het antwoord op de vorige vragen zagen we dat 69% maatschappelijk verantwoord beleggen belangrijk vindt. Maar als het zou leiden tot een lager pensioenresultaat, verandert dit beeld aanzienlijk. Dan vindt nog slechts een derde het heel belangrijk en geeft een ruime meerderheid van 67% aan dat het pensioenresultaat het belangrijkste is.

Vraag: Als jij mag kiezen wat het beleggingsbeleid betreft, wat heeft dan jouw voorkeur?

Uit het antwoord op deze vraag blijkt opnieuw overduidelijk hoe risicomijdend de deelnemers zijn. Een overgrote meerderheid van 83% neemt liever minder risico om de kans op korting zo veel mogelijk te beperken en accepteert daarbij dat de kans op indexatie kleiner wordt. Slechts 17% is bereid wat meer risico te nemen om de kans op indexatie te vergroten.

Vraag: Zou jij als deelnemer invloed willen hebben op het beleggingsbeleid?

Antwoordkeuzen	Reacties
Nee, dat laat ik over aan het pensioenfonds.	83,04% 759
Ik zou wel in grote lijnen invloed willen hebben op het beleggen van mijn pensioenpremies.	14,88% 136
Ik zou het liefst zelf willen bepalen hoe mijn pensioenpremies worden belegd.	2,08% 19
Totaal	914

Uit dit antwoord blijkt overduidelijk dat de deelnemers het beleggen willen overlaten aan het pensioenfonds. Maar liefst 83% kiest hiervoor. Slechts een minderheid van 15% zou in grote lijnen invloed willen hebben op het beleggingsbeleid. Er is met 2% nauwelijks animo om zelf de beleggingskeuzes te bepalen.